

ΔΗΜΟΦΩΝ

“Επρεπε να γεράσω, αγάρι μου, για να μάθω τι είναι ευτυχία.
Τελικά ευτυχία είναι ένα ζευγάρι χέρια, δύο χέρια σφυχτά δεμένα ...
Αυτά που θα σε αγκαλιάσουν, θα σε κρατήσουν, θα σε κοινήσουν,
θα σε περιποιηθούν, θα σου μαγεψέφουν, θα σε χαιδέψουν
και στα τέλος θα σου κλείσουν τα μάτια.
Τα πολλά χέρια απλά σε κατοιάζουν... Χάσμιο χρόνου...
Θα το δεις και συ όταν μεγαλώσεις...”

– Θανάσης Βέγγος –

Κοινωνία & άλλα από τον Σ.Γ.Λ., σελ. 2-3

Καλοκαιρινές Περιηγήσεις από τον Στυλιανό Μουζάκη, σελ. 4

Χορευτική Παράσταση από τον Ταξιάρχη Βασιλάκο, σελ. 5

Παιδεία από την Ελένη Α. Ηλιά, σελ. 6-7

Ποιηση από τον Θεωνά Χαρατσή, σελ. 7

Καύσωνας από την Κατερίνα Βασιλάκου, σελ. 8

ΔΗΜΟΦΩΝ

ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ

Σύλλογος Ποιοτικής & Πολιτιστικής
Αναβάθμισης Δυτικής Απικής
“Ο ΔΗΜΟΦΩΝ”

ΕΚΔΟΤΗΣ

Πλαναγιώτης Δημητρούλης
(Κιν.: 6977.781.753)

ΥΠΕΥΘΥΝΟΙ ΕΓΓΡΑΦΗΣ ΜΕΛΩΝ/ΣΥΝΔΡΟΜΩΝ

Κοροπούλης Βασίλης

Κοροβέση Ελένη

Παπαϊωάννου Πλαναγιώτης

Υπεύθυνοι Ιστοσελίδας

Λαϊνάς Πλαναγιώτης -

Μποχάρτζας Γεώργιος

Υπεύθυνη Δημοσίων Σχέσεων

Κωνοσταντίνα Πέππα

Τηλ./Fax: 210.55.58.291

Προεκπόπωση - Σελιδοποίηση

Μήτσιου - Ταιάμη Κατερίνα
Πτυχ. Τεχνολόγος Γραφικών Τεχνών

Ταχυδρομική Διεύθυνση

28ης Οκτωβρίου 3, 196 00

Μάνδρα Απικής

Τηλ.: 210.55.56.507

www.dimofon.gr

e-mail: info@dimofon.gr

ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ

Αριθ. Λογ/σμού

5170039501733

Ετήσια Συνδρομή Μελών

Ιδιώτες: 10 Ευρώ

Οργανισμοί / Εταιρείες: 25 Ευρώ

Τα επώνυμα άρθρα εκφράζουν τις απόψεις εκείνων που τα υπογράφουν. Επιτρέπεται η τμηματική ή ολική αναδημοσίευση άρθρων, υπό την προϋπόθεση ότι θα αναγράφεται η πηγή τους. Η ύλη για το τεύχος “έκλεισε” στις 05/06/2012

Παρακαλούμε να στέλνετε το αντίγραφο της κατάθεσης στο fax του Συλλόγου ή ταχυδρομικώς για ενημέρωση. Ο “ΔΗΜΟΦΩΝ” ανταλάσσεται με όλα τα έντυπα πολιτιστικού περιεχομένου.

“Κατηγορώ την ελληνίδα μάνα”!

Ια τη Μάνα μου θα μπορούσα να γράφω ύμνους και επαίνους και ευχαριστίες κάθε μέρα, και όχι μόνο για την “ημέρα της μητέρας”!

Το ίδιο και για τις Σπαρτιάτισσες Μάνες, τις Μάνες του περίφημου “ή ταν ή επί τας”...

Είναι, πραγματικά, πολύ σπουδαίο να είσαι Μάνα

(με “Μ” κεφαλαίο!). Διότι, όπως ευφυέστατα έχει λεχθεί, “**το χέρι που κουνά την κουνιά, κουνά τον κόσμο όλο**”.

Σκεφθείτε το! Εμβαθύνετε στην ουσία αυτής της φράσης...

Η μάνα είναι αυτή που θα φυτέψει αξίες, αρχές, ιδέες, αυτή είναι που θα συντελέσει τα μέγιστα στην διάπλαση του χαρακτήρα, που θα δώσει την ώθηση, που θα καθοδηγήσει...

Το τι έχουμε γίνει, το τι είμαστε, ως άνθρωποι, είναι, εν πολλοίς, έργο των μανάδων μας.

[Προσσοχή, όμως: Σε καμιά περίπτωση δεν υποστηρίζω ότι την ευθύνη γι' αυτά που πράττουμε και γι' αυτό που είμαστε,

για τη συμπεριφορά και τον χαρακτήρα μας, την έχει κάποιος άλλος εκτός από εμάς τους ίδιους, και δη οι μανάδες μας. Είμαστε, ο καθένας, ως ελεύθεροι άνθρωποι, προσωπικά υπεύθυνοι για όλα ετούτα!...]

Το πού έχουμε φθάσει, ως κοινωνία, είναι, επίσης, εν πολλοίς, έργο των μανάδων μας.

Εάν η κοινωνία, εάν ο κόσμος (για να συνεχίσω την προμηνουευθείσα φράση) είναι “κουνημένος”, οφείλεται, εν πολλοίς, στο πώς (και πόσο) κουνούν οι μανάδες τις παιδικές κούνιες. Στο πώς και πόσο μας “ντάντευαν” οι μανάδες, στο πώς μας ανέθρεψαν, στην αγωγή που μας έδωσαν...

Στην περίοδο κρίσης που διέρχεται η χώρα μας [που, κατά την εκτιμήση μου, είναι περισσότερο κρίση αξιών και λιγότερο -και δη κατ’ αποτέλεσμα- κρίση οικονομική], που γίνεται, εκ των πραγμάτων, περίοδος κριτικής [συνήθως κατά-κρισης των άλλων, στους οποίους μας είναι εύκολο να μετακυλήσουμε και τις δικές μας ευθύνες...] και εθνικής αυτοκριτικής, σκέψηθηκα να βρίσω κριτική ματιά και στον ρόλο και της ευθύνη της ελληνίδας μάνας...

Αναφέρθηκα, νωρίτερα, στο διαχρονικό πρότυπο της ελληνίδας μάνας, την μάνα της Σπάρτης, που έθαβε βαθειά μέσα στην καρδιά της τον φυσικό και αυτονόητο πόνο από το ενδεχόμενο του θανάτου του γιού της και του έδινε την ευχή "ή ταν ή επί τας"! Διότι ένιωθε ότι δεν αρκεί το να ζεις, αλλά το να ζεις με αρχές, με αξίες, με αξιοπρέπεια! Διότι ήξερε ότι εκτός από το ατομικό - προσωπικό συμφέρον (δηλαδή από το να έχει, να βλέπει και να χαίρεται τον γιο της), υπάρχει, ως αυταξία, και το κοινό καλό, το συμφέρον της ομάδας, της πόλης...

Αυτό (και όχι μόνον...) φοβούμαι πως έχουν ξεχάσει, εδώ και καριό, οι ελληνίδες μάνες (και οι πατεράδες...). Πως, δηλαδή, εκτός από τον "κανακάρη" τους υπάρχουν και άλλοι, υπάρχει και η κοινωνία. Πως ναι μεν είναι θεμιτό να νιώθουν ότι "τα παιδιά τους είναι γι' αυτές όλος ο κόσμος", δεν παρέχουν όμως σωστή καθοδήγηση και καλές υπηρεσίες (ούτε γι' αυτά τα ίδια τα παιδιά τους, μεσομακροπρόθεσμα), όταν τα κάνουν να πιστεύουν και να νιώθουν ότι "ο κόσμος όλος περιστρέφεται γύρω απ' αυτά".

Είναι θεμιτό, βεβαίως, να "θέλουν το καλύτερο δυνατό για τα παιδιά τους" και να "φθάσουν όσο ψηλότερα γίνεται", αλλά θα πρέπει να υπάρχουν (προεχόντως στους γονείς, για να διδάξουν και τα παιδιά) και αυτοκριτική, αυτοέλεγχος, αυτογνωσία, μέτρο, αξίες, αρχές...

Τι ακριβώς σημαίνει αυτό το "θέλω το καλύτερο για τα παιδί μου":

Να γίνει και να κάνει αυτό που εγώ σκέφτομαι και κρίνω και έχω προαποφασίσει ως καλύτερο γι' αυτό (δηλαδή, ενδεχομένως, να εκπληρώσει τα δικά μου ανεκπλήρωτα όνειρα) ή να γίνει και να κάνει αυτό που το ίδιο θα επιλέξει ελεύθερα να γίνει; Πόστη ελευθερία και πόση ανάπτυξη της κριτικής ικανότητας προσφέρει στα παιδιά μια ελληνίδα μάνα; [και οι έλληνες γονείς γενικότερα]

Να γίνει άνθρωπος και να σημειεύσει χαρακτήρα ή να αποκτήσει χρήματα και να καταξιωθεί, έτσι, κοινωνικά: "Να έχει ή να είναι"...

Να επιτύχει με κάθε τρόπο, με κάθε τύμημα, δηλαδή ακόμα και "πατώντας επί πτωμάτων"...

Να αποκτήσει γνώσεις - μόρφωση - Η Παιδεία; κ.λπ. κ.λπ.

Ας σκεφτούμε, όλοι μας, κι ας κρίνουμε, τη στάση και τη συμπεριφορά της μάνας, και δη της ελληνίδας μάνας, στα διάφορα στάδια ανάπτυξης των παιδιών της:

Υπερπροστατευτική όταν αυτά είναι μικρά (ποιος έχει αντίρρηση σ' αυτό), "για το καλό των παιδιών" όπως λέει, πετυχαίνει τελικώς το ακριβώς αντίθετο απ' το επιδιωκόμενο αποτέλεσμα: Τα γεμίζει με φόβους, φοβίες και ανασφαλειες και τα κάνει ανελεύθερα και μη-δημιουργικά. Διότι τα αλλεπάλληλα "μη" και τα "όχι" και τα "πρόσεχε", υψώνουν γύρω από τα παιδιά "προστατευτικά τείχη", που γίνονται, όμως, υπό άλλη οπτική, και φυλακές τους...

[Δεν θα ξεχάσω - επιτρέψτε μου την κατάθεση μιας προσωπικής εμπειρίας- πριν από πολλά χρόνια, σε ένα αστικό πάρκο του εξωτερικού, ένα μωρό, να έχει βγει έξω από το υπόστρωμα που είχε απλώσει η μητέρα του στο γρασίδι, να προσπαθεί να ανεβεί, μπουσουλώντας, σ' ένα μικρό ψυλωματάκι, όπου κάτι του είχε τραβήξει την προσοχή, να κουτρουμβαλίζεται κατ' επανάληψη, να μισοκλαίει κάποιες φορές, να ξαναπροσπαθεί και, τελικώς, να τα καταφέρνει... Και όλα αυτά κάτω από το βλέμμα της μητέρας του (βλέμμα γεμάτο αγάπη και τρυφερότητα, πιστεύετε με!), έτοιμης να επέμβει μάνον εάν κάτι σοβαρό απαιτούσε πράγματι την επέμβασή της. Σκέφθηκα, τότε, και σας καλώ να σκεφθείτε κι εσείς, πώς θα είχαν αντιδράσει και συμπεριφερθεί οι περισσότερες ελληνίδες μάνες...]

Έχοντας την αντίληψη πως οι "θησαυροί" τους είναι "τα πιο όμορφα, τα πιο έξυπνα και τα πιο καλά παιδιά του κόσμου", πώς και πόσο μπορεί να ανεχθεί οποιαδήποτε επικριτική (πολύ δε περισσότερο συγκριτική) αξιολόγηση των παιδιών τους, στο πλαίσιο ακόμα και της εκπαιδευτικής διαδικασίας;

[Πόσες δασκάλες δεν αντικετώπισαν, πριν από χρόνια, την μήνι των γονέων, επειδή θέλησαν και πρότειναν να αφήσουν

τα παιδιά τους στην Α' τάξη δημοτικού, για ν' αποκτήσουν γερές μορφωτικές βάσεις, και απέτρεψαν, βεβαίως, αυτή την "καταισχύνη", με αποτέλεσμα, όμως, τα παιδιά αυτά να "σέρνονται" για χρόνια...]

Πολύ περισσότερο: Πόσες ελληνίδες μάνες ανέχονται την οποιαδήποτε κριτική για την εξυπνάδα ή τις κάθε είδους ικανότητες ή/και τον χαρακτήρα των παιδιών τους, ακόμα και από αυτούς που έχουν ταχθεί να φροντίζουν για τη μόρφωση και την ανατροφή των παιδιών; Προσωπικά έχω ακούσει πάμπολλους δασκάλους να εξιστορούν επιθέσεις (τουλάχιστον φραστικές) από γονείς, επειδή τόλμησαν μια τέτοια κριτική...

Αλλά μήπως, άραγε, οι μανάδες (και οι πατεράδες - μην ξεχνόμαστε...) έχουν τουλάχιστον κρατήσει για τους ίδιους αυτό το δικαίωμα (που ταυτόχρονα είναι και υποχρέωση!) της κριτικής των παιδιών τους;

Θα έλεγα πως έχοντας εξαντλήσει πρώτα, δηλαδή ήδη από την νηπιακή ηλικία, όλα τα "μη" και τα "όχι" σε ανούσιες (αν όχι και μη δέουσες) περιπτώσεις, δεν τους έχουν απομείνει άλλες αρνήσεις για τα ουσιαστικά ζητήματα, τότε που διαμορφώνεται κατ' ουσιανόν ο χαρακτήρας του ανθρώπου, στην εφιβεία, τότε δηλαδή που πρέπει να τεθούν τα "όρια" με συγκρούσεις και αμοιβαίες υποχωρήσεις. Τότε, λοιπόν, οι γονείς, οι μανάδες, επιλέγουν ν' αφήσουν τα παιδιά τους χωρίς περιορισμούς, χωρίς όρια. Στο ίνομα της ελευθερίας και της αγάπης! Πόσο έχουν ταλαιπωρθεί αυτοί οι όροι, αυτές οι έννοιες!... Και πόσα εγκλήματα δεν έχουν γίνει στο ίνομά τους!...

[Συγγράμη που θα στο πια, ταλαιπωρη μάνα, αλλά αν δεν βάλεις τείχη και εμπόδια στον έφηβο, τι θα έχει να γκρεμίσει, στην προσπάθειά του να ξεπεράσει τα... ανύπαρκτα όρια; Πώς θα μάθει ν' αγωνίζεται; Πώς θα κατακτήσει την ελευθερία, όταν αυτή, ψευδώνυμη, ψευδεπίγραφη και νόθα, του έχει χαριστεί απλόχερα και χωρίς περιορισμούς; Πώς θα μάθει ότι πρέπει να σέβεται και τα όρια των άλλων; Και η πολλή, η ανεξέλεγκτη "αγάπη", το πολύ νερό, ξέρεις, κάποια φυτά τα κάνει να σαπίζουν... Να σου θυμίσω, εξάλλου, πως στα ναρκωτικά, στα εξαρτησιογόνα, δεν καταφεύγουν τόσο τα παιδιά τα στερημένα, που έμαθαν, όμως, ν' αγωνίζονται, αλλά περισσότερο κάποια που τα είχαν όλα, είτε από πλήξη είτε νομίζοντάς τα για "διέξιδο ελευθερίας"...]

Η μάνα, λοιπόν, που "θέλει για τα παιδιά της το καλύτερο", η μάνα που "βλέπει τα παιδιά της ως τα καλύτερα", τα ωθεί, συνειδητά ή άθελά της, εκεί που ίσως να μην έπρεπε, διότι δεν τους ταιριάζει: Δεν μπορούν δα να γίνουν όλοι γιατροί, μηχανικοί και δικηγόροι. Δεν μπορούν να μπουν όλοι στο Πανεπιστήμιο και να σπουδάσουν, για να "δικαιωθούν", έτσι, οι αγώνες των γονέων τους... Διότι αν δεν κάνουν αυτό που τους λέει η καρδιά τους, αυτό που τους ταιριάζει, θα είναι, προφανώς, για μια ζωή δυστυχισμένα...

Εκδηλώνεται, όμως, κι αλλιώς, η αγάπη της ελληνίδας μάνας για τα παιδιά της: Θέλοντας, πάντα, "το καλύτερο γι' αυτά", κι έχοντας ως μόνο κριτήριο αυτό [μια άλλη, ύπουλη μορφή απομικρού, αν το σκεφτεις...], δεν διστάζει να καταφύγει σε όλα τα... "εθνικά μας αθλήματα": στο μαραζό, στο ρουσφέτι κ.λπ. Γνωρίζω τόσες τέτοιες περιπτώσεις, που θα μπορούσα να πω [αναμφίβολα με μεγάλη δόση εμφατικής υπερβολής] ότι στο κατάπτυστο πελατειακό πολιτικοκομματικό σύστημα - καθεστώς της Ελλάδας, έχουν συμβάλει τα μέγιστα οι ελληνίδες μάνες...

Γενικότερα, επαναλαμβάνω και τονίζω, η κατάσταση της σημερινής Ελλάδας οφείλεται, εν πολλοίς, στις ελληνίδες μάνες. Που "μου βγήκε σήμερα", παρότι ημέρα γιορτινή, να τις... βάλω στο απόστασμα και να τις πυροβολήσω 'κατά ριπάς', υπερβάλλοντας, βεβαίως, αφού γνωρίζω πόσο δύσκολος είναι ο ρόλος τους και το έργο που έχουν να φέρουν εις πέρας: Να προσφέρουν και πάλι αυτό που λείπει από τις τελευταίες γενιές των νεοελλήνων [και γι' αυτό φθάσεις ως εδώ]:

Παιδεία!

Ο Ακροκόρινθος

Aνω Κορίνθιος», η ακρόπολη της αρχαίας Κορίνθου, μία από τις σημαντικότερες πόλεις της αρχαίας Ελλάδας, που αναφέρεται στην Ιλιάδα, ως Εφύρα. Είναι ένας μονολιθικός βράχος που εποπτεύει την αρχαία πόλη. Ο Ακροκόρινθος κατέχει ξεχωριστή θέση στην

ιστορία και στη μυθολογία της Κορινθίας. Στη ψηλότερη κορφή του (575 μ.) είχε το θρόνο του ο Ήλιος τον οποίο αργότερα παραχώρησε στην Αφροδίτη μαζί και μια έκταση 240 στρέμματα, ενώ παραχώρησε στον Γιό του Αιτήτη, τα κτήματα κάτω από τον Ακροκόρινθο (όπου αργότερα κτίστηκε η Κόρινθος). Εδώ προς τιμήν της έχτισε η Μῆδεια ένα ναό στη κορυφή του. Ένα ταπεινό κτίσμα που έγινε σημαντική θέση όταν έφτασε εκεί το νερό, με προσπάθεια και πονηριά του Σίσυφου του βασιλιά της Κορίνθου, ο οποίος μαρτύρησε στον Ασωπό, που κρύβονταν ο Δίας με την κόρη του την Αίγινα που την είχε απαγάγει, με αντάλλαγμα να του λύσει το πρόβλημα της λειψυδρίας στο λόφο. Έτσι ο Βράχος απέκτησε την πρώτη του κρήνη την Πειρήνη. Πολύ αργότερα οχυρώθηκε από τον τύραννο Περιάνδρο και τον πατέρα του τον Κυψελό και σιγά-σιγά εξελίχθηκε σε Ακρόπολη και τα τείχη του ενισχύονταν κατά περιόδους. Σώζονται η πηγή Πειρήνη με τις διάφορες προσθήκες και ερείπια του φημισμένου ναού της Αφροδίτης. Στους πρόποδες του βράχου υπήρχε Θεσμοφόριο (ναός) της Δήμητρας και της Περσεφόνης. Κατά τον Παυσανία, ο Βριάρεως, ένας από τους Εκατόγχειρες, υπήρξε διαιτητής στο πλαίσιο διαφοράς μεταξύ του και του Ήλιου, ανάμεσα στη θάλασσα και τον ήλιο: επιμηγορία του ήταν ότι ο Ισθμός της Κορίνθου ανήκε στον Ποσειδώνα και η ακρόπολη της Κορίνθου (Ακροκόρινθος) στον Ήλιο.

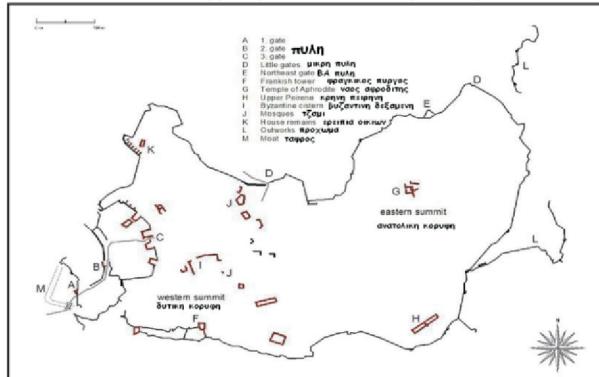
Η αρχαία Κόρινθος ήταν χτισμένη στους πρόποδες του Ακροκόρινθου, του βραχώδους λόφου που βρίσκεται νοτιοδυτική της σύγχρονης πόλης. Η Κόρινθος διέθετε δύο επίνεια, το Λέχαιο στα βόρεια της αρχαίας πόλης, στις ακτές του Κορινθιακού κόλπου και τις Κεχριές στα ανατολικά της αρχαίας πόλης όπου έχουν βρεθεί υπέρινθα μωσαϊκά με το όνομα ΠΛΑΤΩΝ και ΟΜΗΡΟΣ, στις ακτές του Σαρωνικού. Στην νότια πλευρά του Ισθμού, στο σημείο περίπου που ξεκινούσε ο δίολος, στρωμένος με πώρινους ογκόλιθους ήδη από τον 6 π.Χ. αι. ήταν χτισμένη η παραλιακή πόλη Σχοινούντας. Πολύ κοντά στον Σχοινούντα βρισκόταν ο σημαντικός λατρευτικός χώρος των Ισθμίων, με θέατρο. Τα Ίσθμια ήταν χώρος αφιερωμένος στον Ποσειδώνα και προς τιμήν του διεξάγονταν κάθε δύο χρόνια αθλητικοί αγώνες. Στην βόρεια πλευρά του Ισθμού βρίσκονταν οι Θέρμες, κοντά στο σημερινό Λουτράκι γνωστές από την αρχαιότητα για τις ιαματικές πηγές τους. Βορειότερα από τις Θέρμες βρισκόταν ο σημαντικός λατρευτικός χώρος του, χτισμένος στο χώρο του οινώνυμου ακρωτηρίου. Στην θέση της σημερινής Περαχώρας βρισκόταν η πόλη Πείρεον με το παλαιότατο ιερό της Ήρας το γνωστό ως Ήραιόν.

Η τοποθεσία του Ακροκόρινθου, το κάστρο του άστρου, ήταν εξαιρετικής σημασίας για όλους τους κατακτητές αφού από εκεί είχαν τον έλεγχο του μοναδικού σημείου που συνδέει την Πελοπόννησο με τη Στερεά Ελλάδα ενώ εποπτεύει ταυτόχρονα τον Κορινθιακό και τον Σαρωνικό. Γ' αυτό και τον ονόμασαν «Παντεπόππη». Στο «πιάτο» είναι ο Κορινθιακός, στα Δυτικά ο Ελικώνας και Βόρεια ο Παρνασσός, τα Αργολικά βουνά στη Νότια και ανατολικά η Αττική. Στον Ακροκόρινθο, σχηματίζονται δύο κορυφές, από τις οποίες η ανατολικότερη είναι ψηλότερη και πιο απόκρημνη. Το βουνό γύρω-γύρω προστατεύεται με τείχη που διακρίνονται ευκρινώς από μακριά. Το σχήμα τους το καθορίζει η μορφολογία του εδάφους και παρέμεινε το ίδιο από τα κλασσικά χρόνια ως τα νεώτερα. Ο απόκρημνος λόφος, η ύπαρξη νερού και η σχετικό ομαλή έκταση της κορυφής, που το μήκος της είναι μεγαλύτερο από 800μ., συνετέλεσαν στη δημιουργία και λειτουργία οικισμού σε όλες τις εποχές. Το μήκος των τειχών του ξεπερνά τα 3000μ. Τα τείχη ακολουθούν πολυγωνική διάδρομή και ενισχύονται από πύργους και προμαχώνες. Το ύψος των

από τον Στέλιο Μουζάκη

τειχών είναι 3 - 5μ. Σε μερικά σημεία όμως ξεπερνούν και τα 7μ.

Γενικό τοπογραφικό του Ακροκόρινθου

Ποιοι πέρασαν από τον Ακροκόρινθο: περί το 700 π.Χ.-338 π.Χ οι Κορίνθιοι, 338 π.Χ.-243 π.Χ οι Μακεδόνες, το 243 π.Χ.-223 π.Χ. τον κατέχει ο Άρατος-Το παραχωρεί στην Αχαϊκή Συμπολιτεία, 20 π.Χ. διοικητής Ρωμαίος Στρατηγός Μόμιος-Γκρέμισμα του Κάστρου, 350μ.Χ.-1202μ.Χ Βυζαντινοί. Σαναχτίζουν το κάστρο και λόγω της γεωμορφολογίας του, ήταν βαριά οχυρωμένος κατά τη διάρκεια της Βυζαντινής Αυτοκρατορίας, καθώς έγινε η έδρα του στρατηγού του Θέματος της Ελλάδας, 1147-1150 τον καταλαμβάνουν οι Νορμανδοί της Σικελίας, 1203-1210 ο βυζαντινός Δεσπότης Λέων Σγουρός 1180 άρχων Ναυπλίου. Το 1203 βρίσκεται στο Αργός, το 1204 στην Αθήνα και Θήβα το 1208 Κόρινθος και το 1209-10 στον Ακροκόρινθο. Έπειτα από σκληρή πολιορκία από τον Βιλεαρδούνιο Γοδεφρείδο Α' τον οποίο βοηθούσε ο δούκας των Αθηνών Όθων δε λα Ρος, αυτοκτονε(;) πέφτοντας με το άλογό του στο γκρεμό για να μην παραδοθεί στους Φράγκους πολιορκητές. Το 1210 -1259 τον κατέχουν οι Φράγκοι, ενώ από το 1259 -1359 η Φλωρεντινή Οικογένεια Ατζαγιόλι, 1359 -1458, οι Βυζαντινοί με εξαίρεση την περίοδο 1397-1404 που είχε παραδοθεί στους Ιωαννίτες Ιππότες, 1458 -1687 Οθωμανοί -Αλωση Της Πόλης, 1687 -1715 έχουμε τη Βενετοκρατία, παραδόθηκε από τον Μινότο μετά από πολιορκία ενώ ο ορθόδοξος ιερέας ανατίναξε ένα φρεάτιο με αποτέλεσμα οι Οθωμανοί να τους πουλήσουν σκλάβους. 1715 -1827 Δεύτερη Τουρκοκρατία, το 1823 οι Τουρκαλβανοί παρέδωσαν το φρούριο του Ακροκόρινθου στον Θ. Κολοκοτρώνη μετά από διαπραγματεύσεις και υπό τον όρο να αποχωρήσουν για την Θεσσαλονίκη με τον οπλισμό τους. Την προστασία της επιβίβασης στα πλοία ανέλαβε ο Νικηταράς. Μαζί με τον Κολοκοτρώνη μπήκε στον Ακροκόρινθο ο Ιωνάς Κωνσταντινίδης μοναχός από την Ι. Μονή του Μ. Σπηλαίου, που το 1801 διέτελε επίσκοπος Δαμαλών, ευλογώντας τα ελληνικά στρατεύματα. Τέλος στη διάρκεια του 1827 απελευθερώθηκε η Κόρινθος από τους Οθωμανούς.

Μετά την κύρια είσοδο: υπάρχουν διαδοχικά ανά διαστήματα τρείς από τις οποίες από επιβλητικά οχυρωματικά τείχη που χτίστηκαν από Βυζαντινούς, Φράγκους, Βενετούς και Οθωμανούς. Η συνεχής κατοίκηση του χώρου, μέχρι και τα χρόνια της τουρκοκρατίας, είχε σαν αποτέλεσμα πολλές από τις χριστιανικές και προϊστορικές αρχαιότητες να καταστραφούν. Ερείπια σπιτιών σώζονται πίσω από το δεύτερο και κυρίως πίσω από το τρίτο τείχος. Η έκταση των ερειπίων δείχνει ότι εκεί ζούσε κατά καιρούς και αστικός πληθυσμός (από τον 12ο και μετά τον 14ο αιώνα συνεχώς) και όχι μόνο η φρουρά του κάστρου. Τα σπίτια είναι χτισμένα αμφιθεατρικά και έχουν αμυντική διάταξη. Στο δεύτερο επίπεδο βρίσκεται η εκκλησία του ο Αγ. Δημήτριου, ενώ σώζονται και τα ερείπια ορθόδοξου ναού του 1692. Πέραν της αρχαιολογικής του σπουδαιότητας ο Ακροκόρινθος είναι ένας πλούσιος βιοτανικός κήπος με πάμπολλα ενδημικά αγριολούσια της ελληνικής γης και ανήκει στο ευρωπαϊκό δίκτυο οικοτόπων "NATURA 2000". Αξίζει να τον επισκεφτείτε. Προγραμματίστε το.

● ΣΤΕΛΙΟΣ ΜΟΥΖΑΚΗΣ
Μέλος της FIJET- UNESCO, stymouzakis@hotmail.com

από τον Ταξιάρχη Βασιλάκο

& στην πόλη μας

ALL IN/IS ONE

Όλα Σε Ένα. Όλα Είναι Ένα.
Είμαστε Όλοι Ένα.

Eίναι γεγονός ότι οιδήποτε δημιουργούμε, παραλείπουμε, φανταζόμαστε, φοβούμαστε ή αποτολμούμε, όλοι οι θεσμοί μιας κοινωνίας εν προκειμένω, διαμορφώνουν το περιβάλλον στο οποίο ζούμε και με τη σειρά του αυτό, εκπαιδεύει τους ανθρώπους της κοινωνίας. Σχετική είναι η συνέντευξη του Κορνήλιου Καστοριάδη (1922-1997) σχετικά με την εκπαίδευση: [...] θα έλεγα πρώτα ότι δεν μπορούμε να χωρίσουμε την εκπαίδευση από τη συνολική κοινωνική κατάσταση. Ο μακαρίτης και καύμένος ο Πλάτων έλεγε ότι ακόμα και οι τούχοι της πόλης εκπαιδεύουν τους ανθρώπους. Και νομίζω ότι αυτή είναι μια τρομερά σημαντική και βαριά αλήθεια. Η εκπαίδευση και η Παιδεία ενός ανθρώπου αρχίζει από την ηλικία μηδὲν και φτάνει έως την ηλικία Ω, δηλαδή μέχρι τη στιγμή που θα πεθάνει. Συνεπώς διαμόρφωνται αυτός ο ανθρώπος από όλα όσα προσλαμβάνει, από όλα όσα είναι γύρω του. Τί διαμόρφωση υφίστατο ένας αρχαίος Αθηναίος περπατώντας, βλέποντας την Ακρόπολη, την Αγορά, τη Στοά κλπ και τί διαμόρφωση υφίσταται ένας σημειρινός Αθηναίος ζώντας μέσα σ' αυτό το φριχτό τεραπούργημα που λέγεται σήμερα Αθήνα και που έγινε τεραπούργημα μέσα σε 40 χρόνια δυνάμει όλων των μεγαλοφυών πολιτικών μας [...]; Ή τί διαμόρφωση υφίστατο ένας αρχαίος Αθηναίος βλέποντας τραγωδίες στο θέατρο του Διονύσου και τί διαμόρφωση υφίσταται σήμερα ένας ανθρώπος βλέποντας τις διαμόρφισεις της τηλεοράστης ή δεν ξέρω τί [...].]

Στη δική μου περίπτωση, που γεννήθηκα και μεγάλωσα στη Μάνδρα στη γειτονιά του Ιου νηπιαγωγείου, από μικρός το ορατό μου πεδίο ήταν απ' τη μια πλευρά η λεκάνη του Θριάσιου Πεδίου και απ' την άλλη τα μικρά βουνά, πλούσια σε βλάστηση. Στο βάθος "Ψυλά" το μοναστήρι, στην έξοδο της πόλης προς τα εκεί, μια ιδιαίτερη κόκκινη πινελιά. Το ανενεργό λατομείο, "το νταμάρι του Ρόζη".

Η ολιγόχρονη διαμονή μου σε δυτική χώρα, άλλοτε ανεπιγυμένη, τώρα σε μεγάλη ύφεση οικονομική και αποσάρθρωση κοινωνικοπολιτική, με έφερε αντιμετώπιο με το θέμα της "ρίζας", της καταγωγής, με την έννοια του ήδη φορτισμένου υλικού που βρίσκεται μέσα μας και μας χαρακτηρίζει, μας δίνει νόημα και κίνητρο για ζωή. Έτσι εκτίμησα διαφορετικά την ντόπια μας πραγματικότητα - επιβεβαιώθηκε η άποψη ότι "απέξω", προσφέρεται τουλάχιστον μία ερμηνεία επιπλέον για την πραγματικότητα του μέρους απόπου μόλις βγήκες. Με έφερε επίσης αντιμετώπιο με το επιτακτικό θέμα της ταυτότητας του σήμερα, λαμβάνοντας υπ'όψην την καταγωγή (παράδοση) και τις σύγχρονες συνθήκες, και με την άναγκη μιας αυθεντικής και ανθεκτικής δημιουργίας και πρότασης για το μέλλον, σε αντίθεση με ότι είχαμε συνηθίσει να ερχόμαστε σ' επαφή μέχρι τώρα: απ' τη μια τον άκριτο μανιο-παραδοσιασμό, την προσκόληση σε παλαιότερες αυθεντίες μόνο και μόνο επειδή αυτές μας παραδόθηκαν απ' τους προγόνους μας και απ' την άλλη την επιτακτική αύξηση της παραγωγής και κατανάλωσης που κάποια απρόσωπη οντότητα άριζε ως αναγκαία (διαφήμιση, μόδα, μοντέλα "ανάπτυξης" κλπ), και την αποτίμηση της αξίας πρωτίστως σε όρους κτήσεως και ποσοτικούς.

Η πλειοψηφία των κατοίκων της περιοχής μας μεγάλωσαμε πότε με εξιστορήσεις και πότε με συνθήκες όπου το φυσικό περιβάλλον ήταν ο κύριος συντελεστής επιβίωσης, καθημερινής ενασχόλησης, στοχασμού και ποίησης. Δεν είναι τυχαίο που στην περιοχή μας, οι άμεσα προηγουμενες γενεές είχαν ως κύρια εργασία την αγροκτηνοτροφία και την ρυτινοσυλλογή. Γιαυτό και η πλευρά του βουνού, η δυτική πλευρά δηλαδή, είχε περισσότερη σημασία για μένα και περισσότερο φαντασιακό υλικό, μιας και οι άμεσες και έμμεσες αναφορές προς το συγκεκριμένο φυσικό περιβάλλον ήταν περισσότερες, από τι αυτό της παράκτιας πλευράς του λεκανοπεδίου μας.

Η κόκκινη πινελιά που ανέφερα πιο πάνω, το λατομείο, δεν πέρασε απαρατήρητη από το παιδικό μου βλέμα. Το άνοιγμα

στο βουνό μεγάλο. Το χρώμα έντονο. Πρόσφατα ξανα-συλλογίστηκα την σχέση που αναπτύσσεται μεταξύ των ανθρώπων και της γης με την οποία έρχονται σ' επαφή: την καλλιεργούν, την εκμεταλλεύονται, την χρησιμοποιούν, την τραγουδούν, την θεοποιούν. Ξανακόίταξα το νταμάρι και συγκλονίστηκα παρατηρώντας το πόσο, μέσω της τομής του βουνού, αποκαλύπτεται η ποιότητα της γης και πόσο αυτή μοιάζει με τους ανθρώπους και την κοινωνία μας. Το άνοιγμα απότομο, η πέτρα και η τραχύτητα παντού, το χρώμα κόκκινο και πλούσιο, τόσο που δεν σταματάς να το χορταίνεις κοιτάζοντάς το. Έτσι, σκέφτηκα, είμαστε κι εμείς: τραχείς, πεισματάρηδες από τη ράτσα μας, άκαμπτοι, και ταυτόχρονα, πλούσιοι από αξίες, από φύση, μυρωδιές, έθιμα και παραδόσεις, γεύσεις, καμάους και αγαπή. Είμαστε ένα μ'αυτή τη γη. Μας γεννάει, με την έννοια ότι μας διαμορφώνει, οπότε ζούμε κατά το πρότυπο της και πεθαίνουμε επιστρέφοντας σ' αυτήν.

Αποφάσισα λοιπόν να κάνω τη δημιουργία και την παρουσίαση μιας χορευτικής παράστασης με ζωντανή μουσική, για-από-μέσα σε- αυτόν τον χώρο του λατομείου. Φυσικά η σημασία του έργου και ο στόχος που θέλει να εκπληρώσει, όπως και σε κάθε άλλο έργο σε αντίστοιχη περίπτωση, δεν περιορίζεται στα χωρικά πλαίσια του τόπου που πραγματώνεται. Όπως και νάχει όμως, ο συγκεκριμένος χώρος έχει κάποια φόρτιση και καποια σημασία ή αν θέλετε σηματοδοτεί κάποια πράγματα για μένα, για τους συντοπίτες μου και για κάθε άλλον άνθρωπο. Ευελπιστώ να ολοκληρωθεί και να παρουσιαστεί μέσα στον επόμενο Σεπτέμβρη. Για τον σκοπό αυτό, έχουν ενεργοποιηθεί καλλιτέχνες και πολίτες της περιοχής μας, της χώρας μας αλλά και άλλων χωρών. Αποσκοπούμε στο να έρθουν θεατές όχι μόνο απ' τη περιοχή μας, αλλά και από την Αθήνα και τους γύρω δήμους, και γ'αυτό το λόγο οι παραστάσεις θα είναι περισσότερες από μία.

Αποσκοπούμε επίσης ο χώρος αυτός να γίνει μελλοντικά πόλος έλξης για καλλιτεχνικές δραστηριότητες με τρόπο που ο φυσικός και τραχύς του χαρακτήρας να παραμείνει σεβαστός. Γιατί μόνον τότε θα μπορέσει να σταθεί αυθεντική μήτρα σύγχρονης δημιουργίας με σαφή χαρακτηριστικά: 1) την αγάπη και ανάγκη προστασίας και μέριμνας για το φυσικό περιβάλλον - Περιβάλλον 2) τη μέριμνα για την ανάπτυξη των Καλών Τεχνών, 3) τη σύνδεση του παλαιού με το νέο, του παραδοσιακού με το σύγχρονο - Ιστορία, 4) τη δραστηριοποίηση και εμπλοκή της Εκπαίδευσης σε κάθε έργο/δράση - περιβαλλοντική, καλλιτεχνική - με αξιώσεις - Παιδεία, σε αντίθεση με ένα οποιοδήποτε σημείο παρουσίασης, προβολής και κατανάλωσης, κατευθυνόμενο από ετερογενείς και απροβλημάτιστες λογικές και φιλοδοξίες.

Λόγω των οικονομικών συνθηκών, για την πραγματοποίηση αυτής της παράστασης (All In/Is One) θα χρειαστεί η υποστήριξη του Δήμου, ενώ αρκετές υπηρεσίες και υλικά θα ναζητηθούν ως χρηστικές από τους κατοίκους κι επαγγελματίες, φυσικά ή νομικά πρόσωπα, της περιοχής μας. Εύχομαι οι συντοπίτες μας να συντρέξουν...

Ετοιμάζομαι για την εργασία που με περιμένει. Πρόκληση, βάρος, θεριό ανήμερο, μυρίζει ευχαρίστηση... Συμφωνώ με τον Καστοριάδη όταν λέει «ο κόσμος είναι έτσι όπως είναι επειδή θεσμότηκε έτσι και όχι αλλιώς». Και βρίσκω παρηγορία στους παρακάτω στίχους του Ήλιου του Ήλιατορα του Ελύτη:

"Κουράγιο περιστέρες και ανεμώνες μου
Οι ωραίες κι οι συντροφιαστές κι οι μόνες μου

Όπου μαυρίλα κλώθεται και γνέθεται
Ήλιοι μικροί γενεύτε κι όλο αλέθετε

Σ' ευλογήμενή μέρα βγάζει το κακό
σε δημοσιά πλατιά το στενοσόκακο

Κι είναι στη σκοτεινιά και στην ερήμωση
όπου ρίζωνει κι ευαδιάζει η θύμηση

Ρίζα πικρή μου ρίζα και κρυφή πηγή
δώσεις την περιφάνια πάρε την οργή"

Ταξιάρχης Βασιλάκος
5/6/2012

παιδική λογοτεχνία από την Ελένη Α. Ηλία

Η “Αιολική Γη” του Ηλία Βενέζη ως παιδικό λογοτεχνικό ανάγνωσμα

Στις μέρες μας το “παιδικό βιβλίο”, όπως αναφέρεται, χωρίς συνήθως περαιτέρω διευκρίνιση αν πρόκειται για λογοτεχνικό είτε για γνώσεων είτε για χρηστικό βιβλίο, είναι ένα προϊόν τόσο πνευματικό όσο και εμπορικό, που γνωρίζει μεγάλη άνθηση. Οι ενήλικοι προετοιμάζουν με προορισμό τα παιδιά έναν τεράστιο όγκο βιβλίων από τον οποίο οι ίδιοι ή τα παιδιά επιλέγουν εκείνα που θα διαβάσουν. Αυτό που ιδιαίτερα φροντίζουν είναι να δώσουν στα βιβλία ελκυστική μορφή και ταυτότητα “παιδικού βιβλίου”, ώστε οι ενδιαφερόμενοι να τα επιλέξουν.

Στο πλαίσιο του προβληματισμού και των πειραματισμών μας σχετικά με την καταλληλότητα για παιδιά αξιόλογων λογοτεχνικών έργων, που δεν έχουν ωστόσο αξιοποιηθεί εκδοτικά προς τη συγκεκριμένη κατεύθυνση, επιλέξαμε για λογοτεχνική διδασκαλία στα νήπια την Αιολική Γη του Ηλία Βενέζη, για τους παρακάτω λόγους. Στο βιβλίο ένα αγόρι αφηγείται τη ζωή του στη μικρασιατική ύπαιθρο την περίοδο έως τους διωγμούς του '14. Έτσι όλα περιγράφονται όπως τα βλέπουν τα “έκθαμβα μάτια” ενός παιδιού¹, που το χαρακτηρίζουν η καρδιά, ο αθόλωτος νους, η ελάχιστη πείρα και η έλλειψη γνώσης². Τα παιδικά συναισθήματα αποδίδονται στο έργο με λεπτότητα³. Επίσης, παρά το γεγονός ότι η αφηγηματική υπόθεση αναφέρεται σε μια πολύ δύσκολη ιστορική περίοδο, στο κείμενο κυριαρχεί η αισιοδοξία, εφόσον οι παιδικές εμπειρίες των νηών στη μικρασιατική ύπαιθρο θεωρούνται ικανές να τους θωρακίσουν, ώστε να αντιμετωπίσουν αποτελεσματικά τις μελλοντικές αντιοόστητες της ζωής⁴.

Θα σταθούμε εδώ στη διδασκαλία⁵ στο νηπιαγωγείο του πρώτου κεφαλαίου της Αιολικής Γης, με τίτλο “Κιμιντένια” και του τρίτου, με τον τίτλο “Τα πεινασμένα τσακάλια”. Από τα συγκεκριμένα κεφάλαια διαβάστηκαν αποσπάσματα. Μετά από την ανάγνωση κάθε αποσπάσματος, τα παιδιά το εικονογραφούσαν. Στη συνέχεια επελέγουν μία από τις ζωγραφιές των συμμαθητών τους και ανέπτυσσαν την αφήγησή τους για το αντίστοιχο απόσπασμα, με σημείο αναφοράς τη ζωγραφιά που είχαν επιλέξει.

Έτσι ανάμεσα στο κείμενο και στον αναγνώστη παρεμβαλλόταν ο “άλλος” αναγνώστης, ο διάλογός μας με το λογοτεχνικό κείμενο διευρυνόταν. Το σύνολο των παιδιών είχαν συνεπώς ουσιαστικό κίνητρο να παρακολουθήσουν προσεκτικά την ανάγνωση του κειμένου και κατά συνέπεια την ευκαιρία να το απολαύσουν, καθώς στη συνέχεια θα παρουσίαζαν την αναγνωστική τους ανταπόκριση στην ομάδα των συμμαθητών τους. Επίσης τα νήπια επιμελούνταν ιδιαίτερα τις ζωγραφιές τους, ώστε αυτές να προσελκύσουν το ενδιαφέρον των συμμαθητών τους και να χρησιμοποιηθούν στις αφηγήσεις τους.

Στη συνέχεια παρατίθενται τα σχετικά αποσπάσματα και ακολουθούν ορισμένες από τις παιδικές αφηγήσεις που αναφέρονται σε αυτά, ώστε από την ανταπόκριση των ίδιων των παιδιών όπως με ακρίβεια καταγράφηκε, να αποδειχθεί τελικά η καταλληλότητα του συγκεκριμένου έργου για παιδικό ανάγνωσμα.

KIMINTENIA

A) Οι πρόγονοί μου δουλέψανε σκληρά τη γη που είναι κάτω απ' τα Κιμιντένια. Όταν εγώ γεννήθηκα, ένα μεγάλο μέρος της περιοχής το άριζε η φαμίλια μας. Το χειμώνα μέναμε στην πόλη, αλλά μόλις τα χίονια φεύγανε από τα Κιμιντένια κι η γη πρασίνε μας έπαιρνε η μητέρα μας, όλα τ' αδέρφια μου, την Ανθίππη, την Αγάπη, την Άρτεμη, τη Λένα, εμένα, και

πηγαίναμε να ζήσουμε τους μήνες του Καλοκαιριού στο κτήμα, κοντά στον παππού και στη γιαγιά μας.

Η θάλασσα ήταν μακριά από κει, κι αυτό στην αρχή ήταν μεγάλη λύπη για μένα επειδή γεννήθηκα κοντά της. Στην ησυχία της γης θυμόμουν τα κύματα, τα κοχύλια και τις μέδουσες, τη μυρουδιά του σάπιου φυκιού και τα πανιά που ταξιδεύαν (σ. 30).

1. Το παιδάκι με τη μαμά του δεν έχουν φύγει για το κτήμα του παππού, γιατί δεν έχουν ακόμη λιώσει τα χίονια στα Κιμιντένια. Όσο μένει στην πόλη, μαζεύει κοχύλια, για να κάνει κατασκευές όταν θα είναι στο κτήμα. Έτσι περνάει τον καιρό του στην εξοχή και όταν επιστρέφει στην πόλη, πουλά τις κατασκευές του στους φίλους του. Τα χρήματα που κερδίζει, τα δίνει στον παππού, για ν' αγοράζει εργαλεία για το κτήμα. (Πάνης Ηλιόπουλος)

2. Τα Καλοκαΐρια το παιδάκι μένει στο κτήμα του παππού. Σκάβουν μαζί με τον παππού το χώμα και βρίσκουν θησαυρούς, βραχιόλια και κολιέ, αντρικά και κοριτσίστικα παπούτσια. Αυτούς τους θησαυρούς τους έχει αφήσει ένας γίγαντας που έχει το παλάτι του ψηλά στα Κιμιντένια. Ο παππούς με το παιδάκι πηγαίνουν τους θησαυρούς στη γιαγιά. Ο γίγαντας είχε κι άλλους πολύτιμους θησαυρούς σ' ένα μπαύλο στο παλάτι του. Κάποτε όμως μπήκαν άνθρωποι και τους έκλεψαν. Ο γίγαντας δεν μπόρεσε να τους εμποδίσει, γιατί κρατούσαν όπλα. (Σόφη Τσίγκου)

3. Τα Καλοκαΐρια το παιδάκι με τον παππού μένουν κάτω απ' τα Κιμιντένια. Ανεβαίνουν συχνά στο βουνό και βρίσκουν σπηλιές, που είναι γεμάτες νυχτερίδες. Σ' αυτές μένουν ήρεμοι γίγαντες. Ανάμεσά τους υπάρχει και κάποιος, που ενώ είναι κακός, κάνει τον καλό. Θέλει να φάει το παιδάκι σούπα αλλά δεν θα τα καταφέρει, γιατί ο παππούς που είναι κυνηγός, παίρνει πάντα μαζί του ντουφέκι. (Χριστίνα Τσορμάρη)

4. Στα παιδιά αρέσει πολύ το σπίτι του παππού, γιατί έχει όμορφα χρώματα. Συχνά πηγαίνει και παίρνει από εκεί τα παιδιά ένας πειρατής. Τα βάζει στο καράβι του και ταξιδεύουν σ' ένα ελληνικό νησί. Ο πειρατής δεν είναι άγιος, δεν αρπάζει θησαυρούς και δεν τον φοβάται κανένας. Έχει αυτό το καράβι, για να πηγαίνει τους ανθρώπους για μπάνιο. Επειδή είναι φίλος του παππού, όταν πηγαίνει στο σπίτι του, του έχουν δικό του δωμάτιο και τον φίλοξενούν. (Ορέστης Τζούντη)

B) Γιρίζω στο μικρό κρεβάτι μου και κουκουλώνουμαι με το σεντόνι. Μα την ίδια στιγμή ένας καθαρός, καθαρότατος θόρυβος, ένα τικ τικ, έρχεται μες στη νύχτα απ' το μέρος του Κίτρινου.

-Τ' άκουσες επιτέλους;.. ψιθυρίζει στα σκοτεινά η φωνή της Άρτεμης, και θαρρώ πως τρέμει. Τ' άκουσες;

-Αχ, τ' άκουσα! Μουρμουρίζω κι εγώ με ταραχή. Τι να 'ναι;

-Τα σπαθιά ξυπνούνε... λέει εκείνη.

Μα τότε ξυπνά κι η Ανθίππη. Είναι η μεγαλύτερη αδερφή μας, είναι ως δώδεκα χρόνων κι είναι η δεύτερη μητέρα μας. Πάντα της λέγαμε τα μυστικά μας.

-Τι έχετε εσείς εκεί; Ρωτά σιγανά.

-Ανθίππη, άκου!... λέει η Άρτεμη, κι είναι η φωνή της σαν να γυρεύει βοήθεια. Τα σπαθιά ξυπνήσαν στο Κίτρινο!..

Η Ανθίππη ακούει κι ύστερα λέει ατάραχη:

-Ποντίκια είναι, μην κάνετε έτσι. Κοιμηθείτε! (σ. 34-35).

1. Τα σπαθιά ξυπνούν, για να πολεμήσουν τους κακούς, που έχουν φτάσει έξω από το σπίτι του παππού. Ο παππούς θα τους νικήσει, οι κακοί όμως θα ξαναγυρίσουν και θα είναι περισσότεροι. Έτσι θα νικήσουν τον παππού και θα μπουν στο σπίτι. Θα τους πάρουν όλους, επειδή θέλουν τα χρήματά τους. Μετά από είκοσι μέρες, θα σκοτώσουν τον

¹Βλ. Α. Σαχίνη, Η πεζογραφία της Κατοχής, εκδ. Ίκαρος, Αθήνα, 1948, σ. 117 και Romilly Jenkins, «Μνήμη του Ηλία Βενέζη», Αθήνα, 1978, Τετράδια Ευθύνης 6, σ. 115.

²Ι. Μ. Παναγιωτόπουλος, Τα πρόσωπα και τα κείμενα, τ. Β., Ανήσυχη χρόνια, Οι εκδόσεις των φίλων, Αθήνα, 1980, σ. 71.

³Pierre Amadry, Αιολική Γη. Πρόλογος στη Γαλλική έκδοση, εκδ. Εστία, Αθήνα, σ. 19.

⁴Βλ. Ελένη Α. Ηλία, Ο Αναγνώστης και η λογοτεχνική Δημιουργία του Ηλία Βενέζη, εκδ. Αστήρ, 2000, σ. 62.

⁵Η διδασκαλία των δύο κεφαλαίων πραγματοποιήθηκε στο 1ο Νηπιαγωγείο Ασπροπύργου κατά τη σχ. χρονιά 2010-2011.

από τον Θεωνά Χαρατσή

παππού και τη γιαγιά και θα αφήσουν τα παιδιά ελεύθερα.
(Πάνης Στραϊτούρης)

2. Έχει ανεμοστρόβιλο και ο παππούς με τη γιαγιά δεν μπορούν να βγουν από το σπίτι. Σε ένα ειδικό μέρος, σε ψηλές ντουλάπες έχουν σπαθιά, για να προστατεύονται από τους κλέφτες. Μέσα στον ανεμοστρόβιλο μπαίνουν κλέφτες κρυφά στο σπίτι, παίρνουν τα χρήματα και φεύγουν μακριά. Ο παππούς και η γιαγιά θα καταλάβουν ότι τα σπαθιά δεν μπορούν να τους προστατέψουν. Θα βάλουν κάμερες και από τότε δεν θα τους κλέβει κανείς. (Νίκος Τσοκάνης)

ΤΑ ΠΕΙΝΑΣΜΕΝΑ ΤΣΑΚΑΛΙΑ

A) Ερχονταν άλλες νύχτες, κι αυτές ήταν οι πιο πολλές, που ο Μεγάλος Δράκος, αποκάνοντας να φιλεύει και να κοιμίζει τα τσακάλια, τα άφηνε να ξεχυθούν στον κάμπο, στην οργωμένη γη, να φάνε και να χορτάσουν. Την άνοιξη, όταν οι καρποί ακόμα δεν είχαν γίνει, η επιδρομή τους ήταν ακίνδυνη, και κανένας στο κτήμα δε νοιαζόταν γι' αυτή. Ακούγαμε τ' άγρια ουρλιαχτά τους μακριά στο βάθος, αδύνατα στην αρχή, και τα περιμέναμε με αγωνία και φόβο. -Θα ρέουν άραγες ίσαμε δω... (σ. 51-52)

1. Τα παιδιά παίζουν έξω από το σπιτάκι του παππού. Όταν βραδιάζει, ακούν τα τσακάλια να ουρλιάζουν. Τα παιδιά μπαίνουν στο σπίτι, για να κοιμηθούν. Τα τσακάλια συνεχίζουν να ουρλιάζουν μέχρι να τα ακούσει ο Μεγάλος Δράκος και να πάει να τα τάισει. Ο Δράκος καμιά φορά κοιμάται και δεν τα ακούει. Τα τσακάλια ουρλιάζουν για να τον ξυπνήσουν. Τότε πηγαίνει δίπλα στο σπίτι των παιδιών και δίνει στα τσακάλια τροφή. Τα παιδιά όποτε βλέπουν το Δράκο, τρομάζουν. (Πάύλος Παπαδόπουλος)

2. Το παιδάκι έφαγε μακαρόνια και πήγε στο δωμάτιό του να κοιμηθεί. Ονειρεύτηκε το Μεγάλο Δράκο να μπαίνει στο σπίτι τους. Ξύπνησε τρομαγμένο και χώθηκε κάτω απ' το κρεβάτι του, για να μην το βρει ο Δράκος. Εκεί το ξαναπήρε ο ύπνος. Όταν ξημέρωσε, τα είχε όλα ξεχάσει και δεν φοβόταν πια. (Εβίνα Υφαντή)

B) Ερχόταν όμως ο καιρός που ωριμάζαν οι καρποί, και τα μισογινωμένα τσακάλια κρέμονταν απ' τα κλήματα. Τότες το να μας ρίχτούνε τα τσακάλια δεν ήταν χωρίς κίνδυνο όπως την άνοιξη. Αν τόσο μεγάλα κοπάδια πεινασμένα αγρίμια μπαίναν για μία μονάχα νύχτα μες στο κτήμα, την άλλη μέρα δεν θα βρισκόταν πια καρπός.

Γ' αυτό οι άνθρωποι κοιτάζαν πάως να πολεμήσουνε το κακό και ν' αντισταθούνε. Όλοι όστις δουλεύανε στο υποστατικό, γυναίκες κι άντρες, χωρίζονταν σε τρεις βάρδιες. Η πρώτη ίσαμε τις δέκα τη νύχτα, η άλλη ίσαμε τα μεσάνυχτα, κι η τρίτη ως τις πρωινές ώρες. Περιμέναμε και, μόλις τα τσακάλια έρχονταν κοντά, χύνονταν όλοι κατά τα σύνορα του υποστατικού, βγάζοντας άγριες φωνές και χτυπώντας ντενεκέδες ή τούμπανα. Αν η νύχτα ήταν σκοτεινή, πολλοί βαστούσανε αναμένες σκίζες δαδιά στα χέρια. Τ' αγρίμια τρομαγμένα τραβιόνταν πίσω, λυσσασμένα ουρλιάζοντας, και χιμούσαν σ' άλλα γειτονικά υποστατικά (σ. 54).

1. Η Άρτεμη είναι στο σπίτι του παππού και ζωγραφίζει τα τσακάλια. Ύστερα κολλά τη ζωγραφιά στον τοίχο και φωνάζει τον παππού και τη γιαγιά να τους την δείξει. Ο παππούς προειδοποιεί την Άρτεμη να μην πλησιάσει ποτέ τα τσακάλια, γιατί θα της κάνουν κακό. Η Άρτεμη δεν το πιστεύει αυτό. Πηγαίνει σε μια σπηλιά, για να δει τα τσακάλια από κοντά. Ένα τσακάλι είναι πεινασμένο και την δαγκώνει. Όμως επειδή είναι παιδάκι, τα τσακάλια την αφήνουν να φύγει. Τώρα πια η Άρτεμη είναι σίγουρη πως τα τσακάλια είναι καλά και θα το πει στα αδέρφια της. (Σοφία Πηλικού)

2. Τα παιδιά παίζουν με τα καραβάκια που έχουν φτιάξει από πεύκο. Όταν νυστάζουν, πηγαίνουν για ύπνο. Το πρωί βρίσκουν στην αυλή τενεκέδες και τύμπανα και παίζουν μουσική. Ο παππούς με τη γιαγιά που πίνουν αυτήν την ώρα καφέ, ενοχλούνται από το θόρυβο και φωνάζουν τα παιδιά μέσα στο σπίτι. Τα παιδιά ρωτάνε πώς βρέθηκαν όλα αυτά στην αυλή και ο παππούς τους λέει για τον πόλεμο με τα

τσακάλια, που νίκησαν οι άνθρωποι. Τα παιδιά στεναχωριούνται, γιατί θα ήθελαν να είχαν νικήσει τα πεινασμένα τσακάλια. (Παναγιώτης Κουστουμπάρδης)

3. Το παιδάκι βλέπει από το παράθυρό του τα τσακάλια, που τρώνε καρπούς από τα δέντρα. Ύστερα ο παππούς βγαίνει έξω, για να τους ρίξει κόκαλα από το φαγητό που μαγειρέψαν εχθές, επειδή τα τσακάλια δεν έχουν χορτάσει. Το παιδάκι βγαίνει μαζί του. Ο παππούς του έχει μάθει να μην φοβάται να ταΐζει τα τσακάλια. Τα ζώα χόρτασαν και έφυγαν και τότε ο παππούς στόλισε το χριστουγεννιάτικο δέντρο. Ύστερα σήκωσε το παιδάκι στην αγκαλιά του κι εκείνο έβαλε το αστέρι στην κορφή του δέντρου. Κι όλοι μαζί τραγούδησαν το τραγούδι "Άστεράκι μου λαμπρό" (Ιωάννα Σπυρίδων)

4. Τα κοριτσάκια παίζουν έξω με τις κούκλες τους. Όταν βλέπουν από μακριά τα τσακάλια να πλησιάζουν, τρέχουν μέσα στο σπίτι. Τα τσακάλια ψάχνουν στο κτήμα του παππού, για να βρουν τροφή. Έχουν κατέβει από το βουνό, επειδή εκεί δεν υπάρχει τίποτα να φάνε. Ευτυχώς στο κτήμα του παππού βρίσκουν πολλά κόκαλα. Ο παππούς ήξερε ότι τα τσακάλια θα έρθουν και το είχε πει στο παιδάκι. Έτσι εκείνο σκόρπισε κόκαλα, για να φάνε τα τσακάλια. Τα κορίτσια που τα είδαν όλα αυτά απ' το παράθυρο, πήγαν και βρήκαν τον αδερφό τους στο δωμάτιό του κι έκαναν όλοι μαζί μια αγκαλιά. (Σάφη Τσίγκου)

Ποίηση από τον Θεωνά Χαρατσή

"ΣΟΝΕΤΟ ΠΡΩΤΟ"

Όταν ο ήλιος ξεπροβάλλει
ανάμεσα σε δύο βουνά
πως η ψυχή μου λαχταρά^{την πλάση} όλη ν'^{η αγκαλιάσει.}

Όταν ο ήλιος ξεπροβάλλει
πέρα στ' αντικρινά βουνά
πως η ψυχή μου το διψά
σα περιστέρι να πετάξει.

Μα όταν ο ήλιος που βουτά^{στην θάλασσα} να δύσει
προσχαμηλώνει αργά-αργά
σαν να θρηνεί η φύση^{τον πόνο} μιας ψυχής που αλυχτά^{και ντύνεται} την θλίψη.

ΣΧΟΛΙΑ:

Ένα τυπικό ποίημα που ανήκει στην κατηγορία του σονέτου, χωρίς ιδιαίτερους συμβολισμούς και αλληγορίες. Η τεχνοτροπία που χρησιμοποιεί ο ποιητής για να μας δημιουργήσει συναίσθημα είναι αυτή του νατουραλισμού, δηλαδή της φωτογραφικής απεικόνισης της φύσης. Οι συμβολισμοί που χρησιμοποιούνται στο ποίημα (όπως ας πούμε της ψυχής σαν περιστέρι) είναι από μια άποψη παρωχημένοι και απλοϊκοί. Άλλα ο ποιητής δεν στέκεται τόσο στην απλοϊκότητα των εικόνων όσο στην ένταση της αντίθεσης ημέρας-νύχτας που μεταμορφώνει ακέραια και ριζικά τον ψυχικό του κόσμο (Ο αναγνώστης θα παρατηρήσει ίσως πως στις δύο πρώτες στροφές, που σηματοδοτούν τον ερχομό της μέρας, η αγάπη κυριαρχεί σαν συναίσθημα στην ψυχή του ποιητή, ενώ στην τελευταία στροφή η επερχόμενη νύχτα αναποδογυρίζει τον ψυχικό του κόσμο και τον μεταμορφώνει ολοκληρωτικά). Η εναλλαγή της ημέρας και της νύχτας όπως αυτή της ζωής και του θανάτου είναι το κλειδί της ερμηνείας του ποιήματος.

καιρικά φαινόμενα

Καύσωνας

Hέρες με υψηλές θερμοκρασίες είναι ημέρες κατά τις οποίες οι θερμοκρασίες ανεβαίνουν σε υψηλά επίπεδα τις μεσημβρινές και πρώτες απογευματινές ώρες, αλλά κατά τις νυκτερινές ώρες οι θερμοκρασίες μειώνονται αρκετά, με αποτέλεσμα ο ανθρώπινος οργανισμός να μπορεί να αναλάβει δυνάμεις και να αντεπεξέλθει στην καταπόνηση που υφίσταται λόγω των υψηλών θερμοκρασιών.

Καύσωνας, για τις κλιματικές συνθήκες της Ελλάδας, θεωρείται μια περίοδος τουλάχιστον 3 ημερών, όπου οι θερμοκρασίες στις πεδινές περιοχές της ηπειρωτικής χώρας ξεπερνούν τους 37°C και η μέση ημερήσια θερμοκρασία είναι τουλάχιστον 31°C, δηλαδή η θερμοκρασία δε μειώνεται αρκετά κατά τις νυκτερινές ώρες (δεν πέφτει κάτω από τους 25-26°C).

Οι επιπτώσεις στον πληθυσμό από τις υψηλές θερμοκρασίες μπορεί να είναι από απλή δυσφορία, θερμική εξάντληση ως και θερμοπληξία η οποία χρειάζεται άμεση ιατρική βοήθεια. Πιο ευάλωτες είναι οι ευαίσθητες ομάδες του πληθυσμού (παιδιά, ηλικιωμένοι, πάσχοντες από χρόνιες παθήσεις) καθώς και άτομα τα οποία εργάζονται σε εξωτερικούς χώρους.

Επεισόδια υψηλών θερμοκρασιών ή καύσωνα παρατηρούνται στην Ελλάδα κατά τη θερινή περίοδο, όταν δημιουργούνται συνθήκες θερμής εισβολής. Σε αυτές τις περιπτώσεις θερμές αέριες μάζες μεταφέρονται από την Βόρεια Αφρική προς την χώρα μας ανεβάζοντας τη θερμοκρασία σε υψηλά επίπεδα. Οι περιοχές οι οποίες συνήθως πλήγονται περισσότερο από τις υψηλές θερμοκρασίες είναι η Δυτική Ελλάδα και τα ηπειρωτικά της κεντρικής και νότιας χώρους.

Κατά τη διάρκεια των ημερών με υψηλές θερμοκρασίες, οι επιπτώσεις στον πληθυσμό μπορεί να είναι δυσμενέστερες αν επιδρούν και άλλοι επιβαρυντικοί παράγοντες, όπως:

- Η σχετική υγρασία του αέρα να παραμένει σε υψηλά επίπεδα, με αποτέλεσμα να μειώνεται η δυνατότητα απαγόρησης της θερμότητας από τον ανθρώπινο οργανισμό μέσω του μηχανισμού της εφίδρωσης.
- Η ένταση του ανέμου να είναι χαμηλή, με αποτέλεσμα να δυσκολεύεται η απαγόρηση θερμότητας από την επιφάνεια του δέρματος (μέσω του δέρματος γίνεται περίπου το 90% της συνολικής μεταφοράς θερμότητας προς το περιβάλλον).
- Η ατμοσφαιρική ρύπανση σε συνδυασμό με τις υψηλές θερμοκρασίες επιβαρύνει ιδιαίτερα τις ευαίσθητες ομάδες του πληθυσμού. Συνήθως οι ατμοσφαιρικές συνθήκες οι οποίες δημιουργούν τις υψηλές θερμοκρασίες ευνοούν και τη συσσώρευση των ατμοσφαιρικών ρύπων στην ατμοσφαιρα.
- Στα μεγάλα αστικά κέντρα οι υψηλές θερμοκρασίες είναι δυνατό να δημιουργήσουν δυσμενέστερες καταστάσεις σε σχέση με την ύπαιθρο. Τα κτήρια και η άσφαλτος των δρόμων συγκεντρώνουν μεγάλα ποσά θερμότητας κατά την διάρκεια της ημέρας, τα οποία και αποδίδουν στην ατμοσφαιρα κατά τις νυκτερινές ώρες, με αποτέλεσμα στο κέντρο των μεγάλων πόλεων ακόμα και τις νυκτερινές ώρες η θερμοκρασία να παραμένει υψηλή, επιτείνοντας την αίσθηση των υψηλών θερμοκρασιών στους κατοίκους.

ΓΕΝΙΚΕΣ ΟΔΗΓΙΕΣ ΠΡΟΦΥΛΑΞΗΣ

- Αποφύγετε την ηλιοθεραπεία. Παραμείνετε σε σκιερά και δροσερά μέρη αποφεύγοντας τους χώρους όπου επικρατεί συνωστισμός.
- Αποφύγετε τη βαριά σωματική εργασία, ιδιαίτερα μάλιστα σε χώρους με υψηλή θερμοκρασία, άπνοια και μεγάλη υγρασία. Αποφύγετε το βάδισμα για πολύ ώρα ή το τρέξιμο κάτω από τον ήλιο.
- Προτιμήστε τα ελαφρά, άνετα και ανοιχτόχρωμα ρούχα από πορώδες υλικό για να διευκολύνεται ο αερισμός του σώματος και η εξάτμιση του ιδρώτα. Φορέστε καπέλο ή

από την Κατερίνα Βασιλάκου

άλλο κάλυμμα από φυσικό υλικό, που να επιτρέπει καλό αερισμό του κεφαλιού.

● Προτιμήστε τα ελαφρά και μικρά γεύματα, με έμφαση στα φρούτα και τα λαχανικά και περιορίστε τα λιπαρά. Πίνετε αύθινα υγρά (νερό και χυμούς φρούτων). Αν η εφίδρωση είναι έντονη, τότε συστήνεται η πρόσθετη λήψη αλατιού για να κρατηθεί το επίπεδο των υγρών στον οργανισμό. Επίσης, συνιστάται να αποφεύγονται τα οινοπνευματώδη ποτά.

● Συνιστώνται πολλά χλιαρά ντους κατά την διάρκεια της ημέρας. Καλό θα είναι επίσης να τοποθετούνται υγρά καλύμματα στο κεφάλι και στο λαιμό, σαν προστατευτικά μέτρα. Επίσης, συστήνεται η χρήση μαύρων ή σκουρόχρωμων γυαλιών, που προστατεύουν τα μάτια από την έντονη αντανάκλαση του ήλιου.

● Τα άτομα που πάσχουν από χρόνια νοσήματα (αναπνευστικά, καρδιαγγειακά, κλπ) θα πρέπει να συμβουλευτούν την θεραπόντα ιατρό τους για την εφαρμογή ειδικών οδηγιών, κατά περίπτωση. Ιδιαίτερα, όσοι παίρνουν φάρμακα, πρέπει να συμβουλεύονται τον ιατρό τους, αν πρέπει να τα συνεχίσουν και σε ποια δοσολογία, επειδή μερικά έχουν την ιδιότητα να αυξάνουν την θερμοκρασία του σώματος.

● Αποφύγετε τα πολύωρα ταξίδια με διάφορα μέσα συγκοινωνίας, κατά τη διάρκεια της υψηλής ζέστης.

ΕΙΔΙΚΕΣ ΟΔΗΓΙΕΣ ΠΡΟΦΥΛΑΞΗΣ ΓΙΑ ΤΑ ΝΕΟΓΝΑ ΚΑΙ ΒΡΕΦΗ

● Τα νεογάνα πρέπει να είναι ντυμένα όσο γίνεται πιο ελαφρά. Προτιμότερο είναι τα χέρια και τα πόδια τους να είναι ελεύθερα και να μην τυλίγονται σε πάνες.

● Όταν κάνει ζέστη να τους προσφέρονται συχνά, εκτός από γάλα (μητρικό ή άλλο) και άλλα υγρά όπως χαμομήλι, νερό, κλπ.

● Τα βρέφη και τα μεγαλύτερα παιδιά καλό είναι να τρώνε περισσότερα χορταρικά και φρούτα και λιγότερα λίπη.

● Καλό είναι τα παιδιά να μην παραμένουν πολύ ώρα στον ήλιο μετά το μπάνιο και να φορούν πάντα καπέλο.

ΕΙΔΙΚΕΣ ΟΔΗΓΙΕΣ ΠΡΟΦΥΛΑΞΗΣ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΗΛΙΚΙΩΜΕΝΟΥΣ

● Το πολύ ζεστό και υγρό περιβάλλον είναι επικίνδυνο για τους ηλικιωμένους και για το λόγο αυτό αν ο δροσισμός του διαμερίσματος στην μεγάλη ζέστη είναι δύσκολος, προτιμότερη είναι η μετακίνηση των ηλικιωμένων σε δροσερότερες περιοχές της χώρας, όταν βέβαια υπάρχει η δυνατότητα.

● Αν η μετακίνηση των ηλικιωμένων σε παραθαλάσσια περιοχή ή σε βουνό δεν είναι εύκολη, τότε η παραμονή τους στα κατώτερα διαμερίσματα πολυώροφων σπιτών είναι μια σχετικά εύκολη λύση.

● Το δωμάτιο ή το σπίτι γενικά, κατά τη διάρκεια των ζεστών ωρών της ημέρας πρέπει να είναι ερημητικά κλειστό, αφού όμως έχει δροσιστεί και μείνει ανοιχτό άλλη τη νύχτα.

● Οι οικογένειες που έχουν ηλικιωμένα άτομα, καλό θα είναι να φροντίζουν να μην τα εγκαταλείπουν μόνα τους σε περιπτώσεις θερινών διακοπών ή πολυήμερης απουσίας από το σπίτι. Σε αντίθετη περίπτωση, θα πρέπει να εξασφαλίσουν κάποιο άτομο για την καθημερινή τους φροντίδα.

Κατερίνα Βασιλάκου ●
Msc Γεωλόγος
(Πηγή: www.gscp.gr)